

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI
JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Nr. 1091/815/III-5/2018

09 noiembrie 2018

Către,

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În conformitate cu prevederile art. 514 din Codul de procedură civilă,
formulez prezentul

RECURS ÎN INTERESUL LEGII

În practica judiciară s-a constatat că nu există un punct de vedere unitar cu privire la următoarele probleme de drept: „Interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1616 – 1618 lit. c) rap. la art. 499, 514 alin. (1) și (3), 515, 525 alin. (1), 529 – 531 din Codul civil și art. 729 alin. (3) și (7) din Codul de procedură civilă, referitor la posibilitatea compensării pe cale judiciară a obligațiilor de întreținere datorate de părinți copiilor, atunci când copiii au fost separați, iar fiecare dintre părinți prestează întreținere copilului (copiilor) care nu locuiește (locuiesc) împreună cu el.”

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI
JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

1. Într-o opinie majoritară, se consideră că este posibilă compensația judiciară a obligațiilor de întreținere stabilite în sarcina fiecăruia dintre părinți, atunci când copiii au fost separați, iar fiecare părinte prestează întreținere copilului (copiilor) care nu locuiește (locuiesc) împreună cu el.

S-a arătat că potrivit art. 531 alin. (1) din Codul civil, instanța de tutelă va putea mări sau micșora obligația de întreținere sau poate hotărî încetarea ei, după cum se schimbă mijloacele celui care dă întreținerea sau nevoia celui care o primește.

Obligația de întreținere are caracter personal, fiind inseparabil legată de persoana celui îndreptățit a o primi, cât și de persoana celui obligat să o presteze. Astfel, creanța de întreținere este exceptată de la regula compensației legale, însă compensația judiciară este posibilă, atunci când unii dintre copii sunt încredințați unui părinte, iar alții, celuilalt părinte.

Cum fiecare dintre părinți locuiește cu unul (unii) dintre minori și asigură în natură întreținerea acestuia (acestora), se poate dispune compensarea obligațiilor de întreținere datorate reciproc de părți și, eventual, sistarea obligației de întreținere stabilită în sarcina părintelui care datorează o pensie de întreținere mai mică pentru copilul (copiii) încredințați celuilalt părinte.

Totodată s-a mai reținut că este necesară îndeplinirea condiției ca fiecare dintre părinți să contribuie în mod egal, atât proporțional cu mijloacele sale, cât mai ales cu nevoile concrete ale persoanei față de care se prestează întreținerea (conform art. 529 din Codul civil), instanța fiind datoare să realizeze un echilibru astfel încât, respectându-se principiul egalității de drepturi, fiecare părinte să contribuie, în ansamblu, proporțional cu mijloacele sale, iar fiecare dintre copii să primească o întreținere proporțională cu nevoile sale.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI
JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Necesitatea creării acestui echilibru, rezidă tocmai în a nu exista situații defavorabile, în care unul dintre copii ar avea condiții mai bune de trai deoarece se află în grija unui părinte cu venituri mai mari sau, dimpotrivă, contribuția unuia dintre părinți să fie mai împovărătoare decât a celuilalt datorită unor venituri mai mici ale sale ori a unor nevoi mai mari ale copilului ce locuiește cu el.

Într-unele dintre aceste cauze, instanțele au constatat că, potrivit art. 1617 alin. (1) din Codul civil, a operat de drept compensația dintre cele două obligații de plată a pensiei de întreținere, datoriile fiind certe, lichide și exigibile.

Majoritatea instanțelor au compensat obligațiile de întreținere, obligând pe fiecare dintre părinți la întreținerea copilului care locuiește cu acesta, în considerarea unor venituri aproximativ egale, de cele mai multe ori la nivelul salariului minim pe economie, determinat statistic.

Este de remarcat și faptul că soluția compensării nu a fost dezbătută și motivată în drept de către instanțe ci a fost considerată ca firească. Totodată se poate constata că instanțele care au recurs la această soluție au considerat că ambii părinți sunt obligați să presteze întreținere către toți copiii pe care îi au, compensarea fiind doar o modalitate concretă și eficientă de executare a obligației. Soluția compensării judiciare se adoptă în funcție de situația concretă din fiecare speță.

2. Într-o altă orientare minoritară, s-a considerat că în această ipoteză nu este posibilă compensarea judiciară a obligațiilor de întreținere, întrucât, ambii părinți datorează întreținere copiilor lor, potrivit art. 516 din Codul civil.

S-a motivat și în sensul că, potrivit art. 1618 lit. c) din Codul civil, compensația nu poate interveni atunci când are ca obiect un bun insesizabil,

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI
JUSTIȚIE

CABINET PROCUROR GENERAL

precum sunt creanțele privind dreptul de întreținere, interdicția fiind de natură a ocroti interesul superior al minorilor creditori ai întreținerii.

Aceste dispoziții sunt imperative, fiind lipsită de relevanță împrejurarea că ambele creanțe sunt certe, lichide și exigibile și faptul că au ca obiect o sumă de bani sau o anumită cantitate de bunuri fungibile de aceeași natură.

În plus, s-a arătat că, potrivit art. 515 din Codul civil, nimeni nu poate renunța pentru viitor la dreptul său de întreținere.

Prin urmare, părinții minorilor, în calitate de reprezentanți legali ai acestora, nu pot renunța la dreptul de a primi plata pensiei de întreținere. Această interdicție legală este aplicabilă chiar și în cazul în care fiecare minor ar locui la celălalt părinte, deoarece minorii trebuie să beneficieze de aceleași condiții financiare.

Dacă unul dintre părinți nu ar datora pensie de întreținere pentru minorul care se află în grija celuilalt părinte, atunci s-ar ajunge în situația în care un minor ar avea condiții de trai mai bune, deoarece se află în grija unui părinte care are venituri mai mari. Or, plata pensiei de întreținere aduce egalitate în aceste situații.

Apreciez ca fiind în litera și spiritul legii prima orientare jurisprudențială.

Conform dispozițiilor înscrise în Titlul V Capitolul I din Codul civil, obligația de întreținere are caracter legal și personal.

În acest sens, art. 513 din Codul civil dispune că *obligația de întreținere există numai între persoanele prevăzute de lege. Ea se datorează numai dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege.*

Potrivit art. 514 din Codul civil: „(1) *Obligația de întreținere are caracter personal.*”

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI
JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

(2) *Ea se stinge prin moartea debitorului sau a creditorului obligației de întreținere, dacă prin lege nu se prevede altfel.*

(3) *Dreptul la întreținere nu poate fi cedat și nu poate fi urmărit decât în condițiile prevăzute de lege”.*

Din caracterul legal al obligației de întreținere rezultă unele consecințe, cum ar fi, inadmisibilitatea renunțării la întreținere, aspect prevăzut expres în dispozițiile art. 515 Cod civil și cenzurarea de către instanța de tutelă a înțelegerii părinților cu privire la prestarea întreținerii către copii, cu scopul de a se verifica dacă este respectat interesul superior al copilului.

Caracterul *intuitu personae* consacrat de art. 514 alin.(1) din Codul civil imprimă regimului juridic al obligației de întreținere unele trăsături specifice.

Astfel, dreptul la întreținere este incesibil, prin urmare nu poate fi transmis, nici prin acte între vii – cu titlu oneros sau cu titlu gratuit – și nici pentru cauză de moarte.

Fiind imposibil de cedat, atât voluntar, printr-unul din mecanismele de transmitere sau transformare a obligațiilor – cesiune de creanță, subrogație, novație prin schimbare de creditor - cât și forțat, printr-una din formele de executare silită, dreptul la întreținere este automat și insesizabil.

La rândul său, caracterul insesizabil al obligației de întreținere atrage inoperabilitatea compensației legale, deoarece art. 1618 lit.c) din Codul civil exceptează expres de la compensație creanțele insesizabile.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI
JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Insesizabilitatea creanței decurgând din obligația de întreținere nu este însă absolută¹, întrucât art. 514 alin.(3) teza a II-a Cod civil dispune că *dreptul la întreținere poate fi urmărit doar în condițiile prevăzute de lege.*

„Condițiile prevăzute de lege” la care se referă textul art. 514 alin.(3) Cod civil sunt expuse în cuprinsul articolului 729 din Codul de procedură civilă intitulat „*Limitele urmăririi veniturilor bănești*” după cum urmează:

(1) *Salariile și alte venituri periodice, pensiile acordate în cadrul asigurărilor sociale, precum și alte sume ce se plătesc periodic debitorului și sunt destinate asigurării mijloacelor de existență ale acestuia pot fi urmărite:*

a) *până la jumătate din venitul lunar net, pentru sumele datorate cu titlu de obligație de întreținere sau alocație pentru copii;*

b) *până la o treime din venitul lunar net, pentru orice alte datorii.*

.....

(3) *Veniturile din muncă sau orice alte sume ce se plătesc periodic debitorului și sunt destinate asigurării mijloacelor de existență ale acestuia, în cazul în care sunt mai mici decât cuantumul salariului minim net pe economie, pot fi urmărite numai asupra părții ce depășește jumătate din acest cuantum.*

Întrucât nu poate fi considerată nici venit de natură salarială și nici pensie acordată în cadrul asigurărilor sociale, creanța de întreținere se încadrează în sintagma „*sume ce se plătesc periodic debitorului și care sunt destinate asigurării mijloacelor de existență ale acestuia*” astfel încât, aceasta poate fi și ea urmărită, dar

¹ În sensul insesizabilității parțiale a dreptului de întreținere, a se vedea **Marieta Avram – Drept civil. Familia**, Editura Hamangiu 2013, pag. 499

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI
JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

doar în limitele prevăzute de dispozițiile legale, insesizabilitatea pensiei de întreținere fiind în acest caz relativă și parțială.

Un astfel de exemplu îl reprezintă situația copilului major aflat în continuarea studiilor care primește pensie de întreținere de la unul dintre părinții săi conform prevederilor art. 499 alin.(3) din Codul civil, iar tânărul are la rândul său un copil minor căruia îi datorează pensie de întreținere.

În caz de neplată a pensiei de întreținere datorată copilului minor, veniturile părintelui său, constând în pensia de întreținere datorată de părintele acestuia (bunicul copilului minor) vor putea fi urmărite, dar nu în totalitate, ci doar în proporție de 50 % din cuantumul acestora, așa cum prevăd dispozițiile art.729 alin.1 lit.a din Codul de procedură civilă.

De o insesizabilitate absolută și totală se bucură doar veniturile bănești enumerate limitativ în prevederile art. 729 alin.7 din Codul de procedură civilă și anume, alocațiile de stat², indemnizațiile pentru copii și ajutoarele pentru îngrijirea copilului bolnav³, ajutoarele de maternitate, cele acordate în caz de deces, bursele de studii acordate de stat, diurnele, precum și orice alte asemenea indemnizații cu destinație specială, stabilite, potrivit legii, care în exprimarea expresă a legii, „nu pot fi urmărite pentru niciun fel de datorii”.

În această din urmă categorie pot fi incluse norma de hrană reglementată de Ordonanța de Guvern nr. 26/1994, sporurile pentru condiții grele, periculoase sau vătămătoare de muncă, compensații de risc/pericol pentru munca cu grad ridicat de risc sau în condiții de pericol deosebit, majorări ale soldei de bază pentru cei

² Reglementate de Legea nr. 61/1993 privind alocația de stat pentru copii, republicată în Monitorul Oficial nr. 767 din 14 noiembrie 2012;

³ Reglementate de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 111/2010 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copiilor publicată în Monitorul Oficial nr. 830/10 decembrie 2010;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI
JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

care execută misiuni speciale, indemnizații pentru personalul care lucrează cu cifru de stat, toate aceste drepturi putând fi socotite ca având o destinație specială, prin care se urmărește compensarea efortului suplimentar depus pentru menținerea randamentului optim îndeplinirii corespunzătoare a sarcinilor.

Tot în considerarea afectațiunii sale speciale – compensarea efortului depus de beneficiar prin asigurarea unui aport caloric proporțional – prin Decizia nr. 21/2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii⁴ s-a decis că echivalentul valoric al normei de hrană prevăzute de art. 2 alin.(4) și art. 4 alin. (4) din Ordonanța de Guvern nr. 26/1994 nu se include în totalul veniturilor nete lunare în raport de care se stabilește pensia de întreținere datorată copilului de către părinte.

Revenind la problema de drept ce face obiectul prezentului recurs în interesul legii, o primă concluzie ce se poate desprinde este aceea că, în principiu, compensația este posibilă în materia obligației de întreținere datorată de părinte copilului său, întrucât, așa cum am arătat mai sus, creanța de întreținere nu este insesizabilă, în sensul că nu poate fi nicicând urmărită, ci dimpotrivă, aceasta poate fi supusă urmăririi silite mobiliare, după distincțiile prevăzute de art. 729 alin.(1) lit.a) și b) din Codul de procedură civilă (până la o cotă de 1/2 pentru sumele datorate cu titlu de obligație de întreținere, respectiv, până la o cotă de 1/3 pentru orice alte datorii).

În aceste condiții, în ipoteza în care copilul ar avea o datorie față de părintele său, debitorul pensiei de întreținere îi poate opune compensația care poate merge

⁴ Publicată în Monitorul Oficial nr. 943/21 decembrie 2015;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI
JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

până la o doime, respectiv o treime din quantumul pensiei datorate copilului, după caz.

Motivul principal pentru care compensația nu ar putea să opereze în această materie constă, de fapt, în lipsa caracterului reciproc al obligației de întreținere dintre părinți și copiii lor minori, obligația de întreținere revenind doar părinților.⁵

Or, caracterul reciproc al datoriilor este de esența compensației, așa cum se desprinde din definiția dată acesteia de art. 1616 din Codul civil, potrivit căruia, *„datoriile reciproce se sting prin compensație până la concurența celei mai mici dintre ele”*.

Pe de altă parte, atât definiția dată compensației de art. 1616 din Codul civil, cât și condițiile de existență ale acesteia prevăzute de art. 1617 Cod civil (datorii certe, lichide și exigibile având ca obiect o sumă de bani sau o anumită cantitate de bunuri fungibile de aceeași natură) trebuie considerate ca referindu-se doar la compensația legală, aspect care rezultă din utilizarea în art. 1617 alin. (1) Cod civil a termenului *„compensația operează de plin drept”*, noul cod civil, la fel ca și cel din 1865, nefăcând referiri la compensația convențională sau la cea judiciară, acestea fiind creații ale doctrinei și jurisprudenței.

Faptul că legea civilă nu reglementează decât compensația legală se explică prin aceea că existența compensației convenționale nu este altceva decât rezultatul libertății contractuale și al autonomiei de voință a datornicilor mutuali⁶, părțile fiind libere să încheie orice act juridic prin care să pună capăt unor obligații reciproce într-un alt mod decât prin plată efectivă (prin compensație, remitere de datorie, dare în plată).

⁵ Conform dispozițiilor art. 499 alin.1 din Codul civil *„Tatăl și mama sunt obligați, în solidar, să dea întreținere copilului lor minor, asigurându-i cele necesare traiului, precum și educația, învățătura și pregătirea sa profesională”*.

⁶ Paul Vasilescu – *Drept civil. Obligații*, editura Hamangiu, 2012, pag. 52;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI
JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Rostul compensației convenționale este acela de a acoperi tocmai acele situații în care compensația legală nu poate fi operațională, cum ar fi faptul că datoriile nu sunt ajunse încă la maturitate, nu sunt certe sau al căror quantum nu rezultă cu exactitate din titlul lor.

Efectul esențial care se produce între beneficiarii compensației este că obligațiile se sting reciproc și concomitent ca și când ar fi fost făcută o plată a fiecărei obligații în parte.

Diferența între diferitele specii de compensație este dată – pentru efectul extinctiv – nu de substanța sau amploarea efectului stingător, ci de modalitatea în care acest efect se produce.

În cazul compensației legale efectul extinctiv se produce automat, ope legis, deci fără să mai fie necesară vreo manifestare de voință din partea debitorilor reciproci, în schimb, în cazul compensației convenționale, stingerea datoriilor se produce după cum au convenit părțile prin contractul lor.

Și proba compensației diferă după felul ei.

Astfel, compensația convențională este supusă rigorilor dovezii actului juridic, dar fără exigența datei certe, în timp ce compensația legală se dovedește probând elementele ei constitutive, ceea ce presupune să se facă dovada caracterului cert, lichid și exigibil al creanțelor reciproce, precum și faptul că prestațiile sunt constituite din bunuri fungibile de aceeași natură.⁷

Atunci când un părinte datorează pensie de întreținere copilului care locuiește cu celălalt părinte, iar părintele rezident datorează la rândul său pensie de întreținere copilului care locuiește cu primul părinte, părțile pot cădea la

⁷ Paul Vasilescu – Op. cit, pag. 55, 57;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI
JUSTITIE

CABINET PROCUROR GENERAL

învoială ca obligațiile fiecăreia dintre ele să se stingă prin compensare, chiar dacă, riguros legal, nu ele sunt creditorii, ci copiii minori încredințați fiecăruia dintre părinți.

Caracterul reciproc al obligațiilor concurente se întemeiază în acest caz pe calitatea de *accipiens* a fiecăruia dintre părinți, întrucât, conform art. 1475 Cod civil, plata poate fi făcută creditorului sau reprezentantului său legal.

În jurisprudență s-a apreciat cu just temei că nu poate opera compensația între obligații dintre care una privește o pensie de întreținere datorată copilului minor, iar cealaltă, restituirea unei sume de bani de către părintele căruia i s-a încredințat copilul. Sumele datorate drept sultă într-un proces de partaj intervenit între părinți nu se compensează cu pensia de întreținere datorată copilului, deoarece părțile nu întrunesc reciproc calități de creditor și debitor.⁸

În schimb, s-a apreciat ca fiind admisibilă compensația judecătorească între părinții divorțați în cazul în care unii copii minori sunt încredințați unui părinte, iar alții, celuilalt părinte.

Orice înțelegere a părinților cu privire la modalitatea de exercitare a drepturilor și de îndeplinire a obligațiilor părintești trebuie subsumată principiului respectării interesului superior al copilului, principiu înscris în prevederile art. 2 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului⁹, conform căruia „(1) Prezenta lege, orice alte reglementări adoptate în domeniul respectării și promovării drepturilor copilului, precum și orice act juridic emis sau, după

⁸ Tribunalul Suprem, decizia civilă nr. 469/11 martie 1987 apud **Mihaela Adriana Oprescu** – *Ocotirea părintească*, Editura Hamangiu 2010, pag. 183;

⁹ Republicată în Monitorul Oficial nr. 159/5 martie 2014;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI
JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

caz, încheiat în acest domeniu se subordonează cu prioritate principiului interesului superior al copilului.

.....
(3) *Principiul interesului superior al copilului este impus inclusiv în legătură cu drepturile și obligațiile ce revin părinților copilului, altor reprezentanți legali ai săi, precum și oricăror persoane cărora acesta le-a fost plasat în mod legal.*

(4) *Principiul interesului superior al copilului va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de autoritățile publice și de organismele private autorizate, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești”.*

Art. 263 alin.1 Cod civil enunță principiul fundamental care stă la baza tuturor măsurilor privitoare la copil, și anume respectarea interesului superior al acestuia, în timp ce alin.(2) subliniază prevalența și preferința pentru modalitățile alternative de rezolvare pe cale amiabilă a conflictelor, în slujba ocrotirii interesului superior al copilului, stipulând că „*pentru rezolvarea cererilor care se referă la copii, autoritățile competente sunt datoare să dea toate îndrumările necesare pentru ca părțile să recurgă la metodele de soluționare a conflictelor pe cale amiabilă”.*

Atât sub imperiul fostului cod al familiei¹⁰, cât și al actualelor dispoziții ale Codului civil¹¹ se prevede posibilitatea încheierii de către părinți a unor înțelegeri cu privire la contribuția fiecăruia la întreținerea copilului minor în caz de divorț, însă, în această situație, învoiala produce efecte numai dacă este încuviințată de instanță.

¹⁰ Art. 107 alin. (3) prevedea că în caz de neînțelegere, întinderea obligației de întreținere datorată de părinți minorului, felul și modalitățile executării, precum și contribuția fiecăruia dintre părinți, se vor stabili de instanța judecătorească, cu ascultarea autorității tutelare;

¹¹ Art. 499 alin. (4), conform căruia, în caz de neînțelegere, întinderea obligației cu întreținere, felul și modalitățile executării, precum și contribuția fiecăruia dintre părinți se stabilesc de instanța de tutelă pe baza raportului de anchetă psihosocială;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI
JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Încuviințarea instanței judecătorești se cere pentru ca aceasta să poată cunoaște toate împrejurările privind cauza de divorț, pentru a se verifica dacă nu cumva învoiala părinților privind contribuția fiecăruia la întreținerea copilului minor a intervenit pentru a determina pe un soț să accepte divorțul și deci de a ușura obținerea lui, cât și pentru a se verifica dacă nu cumva, prin învoiala soților, se urmărește micșorarea pensiei de întreținere convenite, de exemplu, unui alt copil al unuia dintre părinți.

Spre deosebire de reglementarea Codului familiei potrivit căreia întreținerea se putea executa alternativ, fie în natură, fie în bani [art. 93 alin. (1)], Codul civil instituie executarea în natură ca principală modalitate de executare.

În acest sens, art. 530 din Codul civil prevede:

(1) *Obligația de întreținere se execută în natură, prin asigurarea celor necesare traiului și, după caz, a cheltuielilor pentru educare, învățatură și pregătire profesională.*

(2) *Dacă obligația de întreținere nu se execută de bunăvoie, în natură, instanța de tutelă dispune executarea ei prin plata unei pensii de întreținere, stabilită în bani.*

Faptul că această schimbare de paradigmă nu pare să dea posibilitatea instanței de judecată de a stabili încă de la început plata unei pensii de întreținere în bani, ci doar în subsidiar, în măsura în care obligația de întreținere în natură nu se execută de bunăvoie, a fost criticat de o parte a doctrinei¹² pe motiv că obligă părțile să aștepte ca instanța de tutelă să constate refuzul de executare în natură, în acele situații în care este evident că atât creditorul, cât și debitorul preferă modalitatea achitării întreținerii prin echivalent bănesc.

¹² Cristina Irimia – Noul Cod Civil. Comentariu pe articole, Fl. A. Baias, E. Chelaru, R. Constantinovici, I. Macovei (coordonatori), Editura CH Beck 2012, pag. 573

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI
JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

În cazul debitorului, el pur și simplu va refuza să acorde prestații în natură creditorului, care va trebui să dovedească acest refuz, iar dacă creditorul este cel care preferă pensie de întreținere în locul executării în natură, este de presupus că va împiedica și va respinge în diverse moduri primirea prestațiilor în natură și va solicita transformarea lor în plata unei sume de bani, caz în care sarcina debitorului de a dovedi că neexecutarea nu-i este imputabilă, va fi dificilă.

În considerarea aceleiași obligații de încurajare a părților de a recurge la metode de soluționare a conflictelor pe cale amiabilă stipulată în dispozițiile art. 263 alin. (2) din Codul civil, instanța de judecată poate lua act de înțelegerea părților cu privire la compensarea obligațiilor reciproce de întreținere datorate de fiecare părinte, aceasta și pentru că acest mod de stingere a obligațiilor prezintă o mare utilitate practică pentru ambele părți.

Așa cum se arată în doctrină¹³, compensația este un mod simplificat de executare a obligațiilor evitându-se efectuarea a două plăți, cu cheltuielile, pierderea de timp și riscurile pe care le presupune orice plată; compensația asigură egalitatea între cele două părți, având astfel și rolul unei garanții deoarece creditorul compensând creanța sa împotriva debitorului cu creanța acestuia din urmă, este sigur că o va realiza, cel puțin până la concurența propriei datorii față de celalaltă parte. În acest fel, fiecare parte evită riscul insolvabilității celeilalte.

Compensarea obligațiilor bilaterale de întreținere, prin validarea de către instanță a înțelegerii părinților în acest sens, este și singura modalitate de restabilire a caracterului echitabil al contribuției părinților la întreținerea copilului minor.

¹³ Ionuț Florin Popa în *Curs de drept civil. Obligațiile*, autori Liviu Pop, Ionuț Florin Popa, Stelian Ioan Vidu, Universul Juridic 2015, pag. 540

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI
JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Astfel, în executarea programului de vizită stabilit prin hotărârea instanței de tutelă, în cazul în care minorul petrece o perioadă semnificativă de timp în compania părintelui nerezident care a fost obligat la plata în bani a pensiei de întreținere, se compensează datoria acestuia către părintele rezident, întrucât ar fi o povară mult prea mare ca acesta să plătească sume de bani către părintele rezident și suplimentar, să mai poată să susțină și cheltuielile legale de îngrijirea minorului în acea perioadă.

Or, este normal ca pentru respectiva perioadă părintele nerezident să fie scutit de plata pensiei de întreținere, după cum este normal ca și părintele rezident să contribuie la cheltuielile legate de îngrijirea minorului în perioada în care acesta este găzduit vremelnic de către părintele nerezident.

Pentru simplificare și pentru a evita fluxuri nenesesare de bani între cei doi părinți este firesc să se compenseze obligațiile lor de întreținere.

Una din modalitățile de exercitare a dreptului părinților de a conveni cu privire la îndeplinirea obligațiilor de întreținere față de copiii lor minori o reprezintă acordul de mediere.

Conform dispozițiilor art. 64 alin. (1) lit.e) din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator¹⁴, pot fi rezolvate prin mediere neînțelegerile dintre soți privitoare la contribuția părinților la întreținerea copiilor, iar conform alin.1¹, acordurile de mediere încheiate de părți în cauzele/conflictele ce au ca obiect exercițiul drepturilor părintești, contribuția părinților la întreținerea copiilor și stabilirea domiciliului copiilor, îmbracă forma unei hotărâri de expedient.

¹⁴ Publicată în Monitorul Oficial nr. 441 din 22 mai 2006;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI
JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Art. 439 Cod civil prevede că tranzacția se încheie în formă scrisă și va alcătui dispozitivul hotărârii.

Instanța exercită doar un control asupra conformității tranzacției înfățișate de părți cu prevederile legale. Dacă se constată că prin învoiala lor, părțile urmăresc un scop contrar legii, instanța e obligată să înlăture actul de dispoziție al părților și să continue judecarea cauzei în fond. În ipoteza în care înțelegerea părților privește exercitarea drepturilor și obligațiilor părintești, instanța va lua act de învoiala părților doar dacă constată, pe baza datelor furnizate de ancheta psihosocială, că cele convenite de părinți nu contravin interesului superior al copiilor.

În același mod va proceda instanța de judecată și atunci când învoiala părinților cu privire la compensarea obligațiilor de întreținere datorate copiilor care nu locuiesc cu ei nu îmbracă forma unui acord de mediere, așa cum se întâmplă de cele mai multe ori în practică.

Solicitarea pe care părțile o adresează instanței ca aceasta să dispună compensarea obligațiilor lor reciproce se datorează în acest caz tocmai faptului că nu este incidentă compensația legală, altfel, compensarea obligațiilor s-ar fi făcut automat, în virtutea legii, fără ca părțile să o mai solicite.

Din faptul că înțelegerea părților cu privire la compensarea obligațiilor de întreținere trebuie validată de instanță, compensarea convențională fiind lăsată la aprecieră instanței în funcție de modul în care aceasta influențează interesul superior al copiilor, nu trebuie să se înțeleagă că în astfel de cauze ar fi vorba de o compensație judiciară.

Din modul de redactare a dispozițiilor art. 1617 alin.2 din Codul civil, conform căruia, „o parte poate cere lichidarea judiciară a unei datorii pentru a pute opune

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI
JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

compensația” și având în vedere sensul literal al termenului „*lichidare judiciară*” rezultă că compensația judecătorească operează doar în acele proceduri care presupun o „*lichidare judiciară*”, cum ar fi, procedura falimentului sau a urmăririi silite, ori compensația în materie de executare fiscală.¹⁵

În concluzie, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1616 – 1618 lit. c) rap. la art. 499, 514 alin. (1) și (3), 515, 525 alin. (1), 529 – 531 din Codul civil și art. 729 alin. (3) și (7) din Codul de procedură civilă, instanța de tutelă va putea încuviința compensația convențională a obligațiilor de întreținere datorate de fiecare părinte copilului care nu locuiește cu acesta, în măsura în care înțelegerea părinților nu contravine interesului superior al copilului.

Pentru aceste motive, în temeiul dispozițiilor art. 517 din Codul de procedură civilă, solicit admiterea prezentului recurs în interesului legii și pronunțarea unei decizii prin care să se asigure interpretarea și aplicarea unitară a legii.

---

¹⁵ În acest sens, a se vedea Paul Vasilescu, Op. cit. pag. 52.